

**Хмельницький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
імені Анатолія Назаренка**

СХВАЛЕНО

Протокол засідання кафедри педагогіки і психології
дошкільної та початкової освіти від 16 червня 2026 року № 6

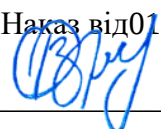
ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Вченої ради
Хмельницького обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти
імені Анатолія Назаренка
(Протокол засідання Вченої ради
ХОІППО ім. А. Назаренка від 30 червня 2026 року № 2

Ректор Хмельницького обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти
імені Анатолія Назаренка

Наказ від 01 липня 2026 № 214/но

 В.ОЧЕРЕТЯНКО

**ПРОГРАМА
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ,
ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ**

**Хмельницький
2026**

Розробник(и): Хмельницький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Анатолія Назаренка (**Оксана Романова**, завідувач кафедри педагогіки і психології дошкільної та початкової освіти Хмельницького ОШПО ім. А.Назаренка, кандидат психологічних наук)

Напрямок підвищення кваліфікації:

реалізація Державного стандарту початкової освіти: оцінювання навчальних досягнень, сучасні підходи до навчання, особливості впровадження інклюзивного навчання, цифрові технології

Термін дії програми: з 01.01.2027 до 31.12.2027 року

Рецензенти:

Андрій Гулеватий, декан факультету підвищення кваліфікації педагогічних працівників Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені Анатолія Назаренка, кандидат психологічних наук, доцент

Антоніна Галас, методист науково-методичного центру професійного розвитку педагогічних та керівних працівників установ і закладів дошкільної та загальної середньої освіти Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені Анатолія Назаренка

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Уроки фізичної культури в початковій школі є дуже важливою складовою навчання, виховання і розвитку дітей молодшого шкільного віку. Вони допомагають розвивати не лише фізичні якості, соціальні навички, але й сприяють зміцненню здоров'я учнів. Щоб допомогти учням досягати усіх поставлених цілей, вчитель фізичної культури повинен постійно удосконалювати свою професійну майстерність, не відставати від вимог часу. Актуальність програми підвищення кваліфікації вчителів фізичної культури, які викладають в початковій школі, зумовлена необхідністю успішної реалізації оновленого Державного стандарту початкової освіти, ефективно впроваджувати новий зміст навчання та працювати з учнями у сучасних умовах. В той же час програма спрямована на удосконалення професійних компетентностей учителів фізичної культури, щоб вдало впроваджувати сучасні освітні інновації, підвищувати свій творчий потенціал, вміти правильно дозувати фізичні навантаження і навчати дітей основам здорового способу життя з метою гармонійного становлення особистості, а також вміння використовувати інтерактивні платформи, створювати цифровий контент та застосовувати гаджети в освітньому процесі, розпізнавати емоційний стан дітей, створювати сприятливий психологічний клімат, удосконалювати навички роботи з дітьми, що мають особливі освітні потреби.

Цільова група: вчителі фізичної культури, які викладають в початковій школі

Обсяг (тривалість): 30 годин (1 тиждень)

Особливості реалізації програми: програма реалізується протягом одного тижня (5 робочих днів) за розкладом та графіком, що узгоджується із суб'єктом підвищення кваліфікації. Ґрунтується на поєднанні теоретичних занять та практико-орієнтованих форм роботи.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: очна, дистанційна, на базі замовника.

Мета підвищення кваліфікації: удосконалення професійних компетентностей учителів фізичної культури, які викладають в початковій школі, необхідних для ефективно організації освітнього процесу в умовах реалізації оновленого Державного стандарту початкової освіти, забезпечення якості освіти через поглиблення фахових знань, освоєння цифрових інструментів та сучасних підходів до навчання, отримання рекомендацій щодо навчання дітей з особливими освітніми потребами, удосконалення навичок підтримки психологічного благополуччя усіх учасників освітнього процесу в умовах сьогодення

Завдання підвищення кваліфікації:

- сприяти розвитку професійних компетентностей учителів початкових класів, необхідних для реалізації змісту початкової освіти відповідно до вимог оновленого Державного стандарту початкової освіти;
- поглибити знання вчителів фізичної культури, які викладають в початковій школі, щодо основних підходів, методів, прийомів викладання в початковій школі;
- сприяти розвитку комплексного підходу до формування розумових та фізичних якостей і навичок молодших школярів;
- розширити коло інструментів щодо формування здорового і активного способу життя;
- забезпечити оволодіння новими цифровими інструментами, їх можливостями з огляду на навчальну діяльність;
- вдосконалити вміння організовувати освітній процес в умовах інклюзивного навчання з урахуванням індивідуальних потреб учнів з особливими освітніми потребами;
- удосконалювати навички підтримки психологічного благополуччя усіх учасників освітнього процесу в умовах війни та у післявоєнний період;
- надати інструменти розвитку позитивної самооцінки та Я-ідентичності здобувачів освіти.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться: А2. Предметно-методична компетентність; А3. Інформаційно-цифрова компетентність; Б1. Психологічна компетентність; В1. Інклюзивна компетентність; В2. Здоров'язбережувальна компетентність; Г2. Організаційна компетентність; Г3. Оцінювально-аналітична компетентність; Д1. Здатність до навчання впродовж життя.

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

Знання й розуміння:

- нормативно-правової бази у галузі початкової освіти;
- ролі професійного стандарту як інструменту визначення та оцінювання професійних компетентностей;
- основних шляхів реалізації фізкультурної освітньої галузі в початковій школі в умовах сьогодення;
- принципів самооцінювання професійної діяльності та планування індивідуальної траєкторії професійного розвитку;
- класифікації та особливостей використання різних видів електронних (цифрових) освітніх ресурсів для створення навчального контенту;
- шляхів використання цифрових інструментів для оцінювання, зворотного зв'язку та рефлексії навчання;
- основного алгоритму та окремих порядків надання домедичної допомоги постраждалим при різних невідкладних станах;

- поняття «соціоадаптаційні труднощі» дітей з особливими освітніми потребами;
- особливостей командної взаємодії з батьками та фахівцями психолого-педагогічного супроводу;
- механізмів планування та реалізації індивідуальної програми розвитку (ІПР);
- алгоритму побудови індивідуальної освітньої траєкторії та нормативні вимоги до накопичувальної системи годин;
- стратегій ефективної комунікації та вирішення конфліктних ситуацій.

Уміння:

- організовувати освітній процес у початковій школі на засадах компетентнісної парадигми Нової української школи;
- використовувати в освітньому процесі інноваційні методи навчання, цифрові освітні ресурси;
- формувати в здобувачів освіти національно-патріотичних цінностей;
- використовувати сучасні методики формування мотивації учнів до навчання;
- добирати безпечні, доцільні для навчання здобувачів освіти електронні (цифрові) освітні ресурси, адаптувати, впроваджувати їх та використовувати з урахуванням мети, умов навчання, вікових особливостей здобувачів освіти;
- використовувати цифрові платформи для конструювання навчального контенту
- визначати та розподіляти професійні обов'язки між учителем і асистентом;
- планувати спільну діяльність щодо підтримки учнів з особливими освітніми потребами;
- організовувати навчальне середовище з урахуванням потреб усіх учнів;
- здійснювати спостереження за навчальною діяльністю учнів та аналізувати результати;
- ефективно взаємодіяти з батьками та членами команди психолого-педагогічного супроводу;
- застосовувати педагогічні інструменти та методики, спрямовані на розвиток позитивної самооцінки й Я-ідентичності здобувачів освіти;
- використовувати педагогічні стратегії та методи для створення безпечного, підтримувального та психологічно комфортного освітнього середовища, що сприяє самовираженню та самореалізації учнів; інструменти для позитивного і конструктивного зворотного зв'язку, формувального оцінювання та педагогічної підтримки;

- організовувати навчальну діяльність із використанням рефлексивних практик, вправ на самопізнання, розвиток емоційної компетентності та усвідомлення власних ресурсів;
- конструктивно вирішувати професійні суперечності.
- критично оцінювати власний рівень володіння професійними компетентностями згідно з Професійним стандартом;
- ролі освітнього середовища, педагогічної взаємодії та оцінювання у формуванні позитивного самосприйняття здобувачів освіти;
- сучасних педагогічних технологій, методів й інструментів підтримки особистісного розвитку, розвитку рефлексії, самопізнання та впевненості учнів у власних можливостях;
- самостійно обирати актуальні напрями підвищення кваліфікації, що усувають професійні дефіцити;
- володіти навичками стратегічного планування професійного розвитку та гнучкого коригування власної траєкторії навчання впродовж життя.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- мотивація до навчання впродовж життя в професійній сфері, зокрема розвитку власної інформаційно-цифрової компетентності та сприяння розвитку її у здобувачів освіти;
- усвідомлення правових та етичних аспектів, пов'язаних з використанням цифрових технологій, важливості дотримання академічної доброчесності під час створення та поширення цифрового контенту;
- готовність враховувати індивідуальні особливості кожної дитини;
- повага до гідності та прав учнів з ООП;
- відкритість до професійного розвитку та командної взаємодії;
- орієнтацію на сильні сторони та досягнення дитини;
- відповідальність за створення умов для розвитку позитивної самооцінки, впевненості та психологічного благополуччя учнів;
- відкритість до самоаналізу, самооцінювання та професійної рефлексії.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:

Загальний бал програми – 100.

Загальний бал виводиться шляхом додавання чотирьох видів робіт: два практичних завдання, участь у конференції з обміну досвідом та підсумкове тестування.

ПЗ1 – практичне завдання №1 (від 0 до 25).

ПЗ2 – практичне завдання №2 (від 0 до 25).

Участь у конференції (від 0 до 20 балів).

ПТ – оцінка за підсумковий тест (від 0 до 30).

Для отримання свідоцтва про підвищення кваліфікації загальний бал має бути не нижче 60.

Документ про підвищення кваліфікації: свідоцтво

Вартість: безоплатно відповідно до регіонального замовлення слухачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних, керівних працівників і працівників науково-методичних об'єднань Хмельницької області на 2027 рік

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Зміст програми складається з 3 модулів. Модуль 1 «Ціннісно-сміслові основи професійної діяльності педагога» охоплює питання, що стосується знання нормативно-правової бази і питання зміцнення громадянської позиції слухачів, патріотизму, цінностей, що особливо актуально в умовах війни.

Модуль 2 «Розвиток компетентностей фахового спрямування. Психологічна підтримка. Інклюзивна освіта» торкається питань психосоціальної підтримки учасників освітнього процесу в умовах сьогодення, роботи, спрямованої на формування позитивної самооцінки та Я-ідентичності школярів в непростих умовах зростання. А також другий модуль висвітлює питання інклюзивної освіти: соціоадаптаційні труднощі дітей з особливими освітніми потребами.

Модуль 3 «Розвиток компетентностей фахового спрямування. Предметно-методичний блок» охоплює питання, які стосуються організації освітнього процесу в початковій школі, використання цифрових ресурсів та реалізації фізкультурної освітньої галузі в освітньому процесі початкової школи.

Виконані під час занять практичні роботи оцінюються максимум у 50 балів. Слухачам пропонують взяти участь у конференції з обміну досвідом, це 20 балів. На етапі завершення навчання за Програмою слухачі складають підсумковий тест із 30 питань. Максимальна кількість балів за тест – 30. Загальна максимальна кількість балів, яку можуть отримати учасники – 100 балів. Прохідний бал – 60 (60 %). Учасники, які успішно пройшли навчання та склали підсумковий тест, отримують свідоцтво. Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає: 30 год, з них: 10 год – лекційні заняття, 16 год — практичні роботи, 4 год — контрольні заходи (тестування та конференція з обміну досвідом).

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. Ціннісно-сміслові основи професійної діяльності педагога					
Тема 1.1. Нормативно-правові акти України щодо оцінювання рівня професійного розвитку педагогічних працівників. Професійний стандарт – документ, який містить вимоги до кваліфікації педагогічних працівників та їх компетентностей. Практичне впровадження Професійного стандарту у діяльності закладу освіти	2				2
Тема 1.2. Формування громадянської компетентності учнів через методики критичного мислення та медіаграмотності	1	1			2
Разом за модулем	3	1			4
МОДУЛЬ 2. Розвиток компетентностей фахового спрямування. Психологічна підтримка. Інклюзивна освіта					
Тема 2.1. Педагогічні інструменти розвитку позитивної самооцінки та Я-ідентичності здобувачів освіти		2			2
Тема 2.2. Емоційне балансування та підтримуюча взаємодія учасників освітнього процесу в умовах війни та у післявоєнний період	1	1			2
Тема 2.3. Соціоадаптаційні труднощі дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання	1	2			3
Разом за модулем	2	5			7

МОДУЛЬ 3. Розвиток компетентностей фахового спрямування. Предметно-методичний блок					
Тема 3.1. Організація освітнього процесу в початковій школі: виклики часу та освітні потреби дітей	2				2
Тема 3.2. Цифрові інструменти та рішення в професійній діяльності вчителя		2			2
Тема 3.4. Реалізація фізкультурної освітньої галузі в освітньому процесі початкової школи		4			4
Тема 3.5. Домедична допомога. Алгоритм дій та порядки надання домедичної допомоги учасникам освітнього процесу	1	1			2
Педагогічна практика		4			4
Разом за модулем	3	11			14
4. Підсумкові заходи					
4.1. Формування індивідуальної траєкторії професійного розвитку педагогічного працівника		1			1
Конференція з обміну досвідом				2	2
Тестування				2	2
Разом за модулем		1			5
Усього	8	18		4	30

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1.

Ціннісно-сміслові основи професійної діяльності педагога

Тема 1.1. Нормативно-правові акти України щодо оцінювання рівня професійного розвитку педагогічних працівників. Професійний стандарт – документ, який містить вимоги до кваліфікації педагогічних працівників та їх компетентностей

Зміст теми передбачає ознайомлення слухачів із законодавчими та нормативно-правовими засадами оцінювання професійного розвитку педагогічних працівників в Україні. Аналізується роль атестації та сертифікації як інструментів оцінювання професійної діяльності педагогічних працівників відповідно до чинного законодавства.

У межах теми розкривається сутність професійного стандарту як основи для визначення професійних компетентностей і кваліфікацій педагогічних працівників. Окремий акцент робиться на формуванні готовності педагогів здійснювати самоаналіз професійної діяльності відповідно до вимог професійного стандарту та сучасних освітніх викликів. Опрацювання теми сприятиме усвідомленню педагогічними працівниками нормативних орієнтирів професійного зростання, підвищенню відповідальності за власний професійний розвиток і ефективному плануванню освітньої кар'єри.

Тема 1.2. Формування громадянської компетентності учнів через методики критичного мислення та медіаграмотності

Формування громадянської компетентності учнів є одним із ключових завдань сучасної освіти в умовах інформаційного суспільства та глобальних викликів. У цьому контексті особливого значення набуває розвиток умінь критично оцінювати інформаційні потоки, аналізувати суспільні явища та ухвалювати відповідальні рішення.

У межах теми обґрунтовано можливості використання методик критичного мислення та медіаграмотності в освітньому процесі. Акцентовано на практичних інструментах аналізу інформації, алгоритмах виявлення маніпуляцій, технологіях фактчекінгу та специфіці роботи з різними джерелами. Окремо висвітлено потенціал інтерактивних методів навчання для формування активної громадянської позиції здобувачів освіти та наведено приклади інтеграції елементів медіаграмотності у викладання суспільних дисциплін. Крім того, проаналізовано роль учителя у створенні безпечного освітнього середовища, що сприяє розвитку самостійності мислення. Практичне застосування окреслених підходів забезпечує підготовку учнів до свідомої участі в демократичному суспільстві та формує індивідуальну стійкість до деструктивних інформаційних впливів.

МОДУЛЬ 2.

Розвиток компетентностей фахового спрямування. Психологічна підтримка. Інклюзивна освіта

Тема 2.1. Педагогічні інструменти розвитку позитивної самооцінки та Я-ідентичності здобувачів освіти

Тема спрямована на розвиток професійних компетентностей педагогів щодо забезпечення особистісно орієнтованого навчання, підтримки психологічного благополуччя учнів та реалізації вимог Професійного стандарту вчителя в частині партнерської взаємодії, педагогічної підтримки й створення умов для всебічного розвитку особистості здобувача освіти. В ході

лекції розглядаються питання сутності позитивної самооцінки та Я-ідентичності як важливих чинників особистісного розвитку, психологічного благополуччя й успішної соціалізації здобувачів освіти. Учасники ознайомляться з віковими особливостями формування самооцінки, механізмами впливу освітнього середовища на становлення особистості, Особливу увагу приділено ролі педагога у створенні безпечного, підтримувального та інклюзивного освітнього простору, що сприяє розвитку внутрішніх ресурсів здобувачів освіти.

У рамках теми буде розглянуто сучасні педагогічні інструменти й практики розвитку позитивної самооцінки та Я-ідентичності: використання формувального оцінювання, конструктивного зворотного зв'язку, рефлексивних вправ, технологій педагогіки партнерства, підтримки суб'єктності та розвитку сильних сторін особистості.

Тема 2.2. Емоційне балансування та підтримуюча взаємодія учасників освітнього процесу в умовах війни та у післявоєнний період

Сутність поняття «емоційне балансування»; основні принципи процесу балансування; впізнавання та регулювання різних емоційних станів в умовах війни; як подолати стрес та попередити емоційне вигорання; поняття «підтримуюча взаємодія», основні принципи підтримуючої взаємодії; підтримка дітей, які пережили травмуючі події; створення безпечного освітнього середовища; розвиток навичок стресостійкості: ключові інструменти та дієві рішення.

Тема 2.3. Соціоадаптаційні труднощі дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання

У межах теми розглядаються причини виникнення соціоадаптаційних труднощів, особливості їх прояву у дітей різного віку та з різними освітніми потребами, а також методи психолого-педагогічної підтримки. Особлива увага приділяється створенню сприятливого освітнього середовища, розвитку соціальних навичок, емоційного інтелекту та ефективній взаємодії педагогів і батьків у процесі соціалізації дитини.

МОДУЛЬ 3.

Тема 3.1. Організація освітнього процесу в початковій школі: виклики часу та освітні потреби дітей

Нормативно-правова база організації освітнього процесу в початковій школі; взаємодія, права та обов'язки учасників освітнього процесу; створення освітнього середовища на засадах гуманізму, демократизму, зв'язок навчання з життям дитини та країни; діяльнісний та компетентнісний підходи в освіті; шляхи формування національної самоідентифікації учнів початкової школи.

Тема 3.2. Цифрові інструменти та рішення в професійній діяльності вчителя

Добір цифрових освітніх ресурсів з урахуванням мети навчання, вікових особливостей та освітніх потреб здобувачів освіти. Використання цифрових платформ як конструктора навчального контенту. Адаптація створених матеріалів до освітніх потреб учнів. Принципи академічної доброчесності у використанні цифрових матеріалів.

Тема 3.3. Реалізація фізкультурної освітньої галузі в освітньому процесі початкової школи

Професійна місія вчителя фізичної культури Нової української школи; адаптація практичних завдань для здобувачів освіти відповідно до їхнього стану здоров'я; природовідповідностей і фізіологічних конституційних типів людини; розвиток базових і спеціальних компетентностей учителів фізичної культури; орієнтація на принципи дитиноцентризму, безпечності, емпатії, доступності, гендерності; використання інноваційних моделей навчання.

Тема 3.4. Домедична допомога. Алгоритм дій та порядки надання домедичної допомоги учасникам освітнього процесу

Забезпечення підготовки педагогів надання домедичної допомоги; ознайомлення з принципами надання домедичної допомоги; оновлення теоретичних знань і практичних навичок щодо своєчасної діагностики та надання домедичної допомоги при нещасних випадках та невідкладних станах.

4. Орієнтовний перелік практичних завдань

4.1. Кейс «Поясни свій вибір». Слухачам пропонуються картки, на яких зазначені клас, предмет та тема уроку. Завдання - проаналізувати його, обрати один або декілька цифрових інструментів і обґрунтувати, чому вони підходять за трьома критеріями: доступність, відповідність темі та віковим особливостям здобувачів освіти.

Вправа «Правовий фільтр: чистий контент». Учасникам дають приклад навчального слайду: зображення взяті з інтернету без зазначення автора і джерела. Завдання: проаналізувати, що саме порушено, після цього виправити слайд: знайти зображення з відкритою ліцензією, правильно вказати джерело.

«Нове життя ваших файлів». Слухачі за 10 хвилин перетворюють власний документ (Word / PDF/ Power Point) на візуальний матеріал (інтерактивний урок) на одній із цифрових платформ.

Вправа «Запропонуй рішення». Учителям дають умовні результати тестування. Вчителі мають визначити, які теми викликали труднощі; які учні потребують додаткової допомоги, а також запропонувати ресурси для створення персоналізованих навчальних матеріалів.

Вправа «Цифрова рефлексія». Слухачі створюють дошку для здійснення рефлексії в кінці уроку, формують запитання для рефлексії, створюють у будь-якому сервісі на вибір оригінальні сигнальні картки, розміщують на дошці.

4.2. За якими ознаками можна класифікувати рухливі ігри? Охарактеризуйте основні завдання вчителя під час проведення гри.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Про затвердження Державного стандарту початкової освіти: постанова Кабінету Міністрів України від 26 грудня 2025 року №1810. URL: https://drive.google.com/drive/folders/1bQpHfxLwZmk7BTycgYinj329g_JuPdTM
2. Про організацію освітнього процесу в початковій школі в умовах воєнного часу: лист Містерства освіти і науки України від 29 березня 2022 року №1/3725-22. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-organizaciyu-osvitnogo-procesu-v-pochatkovij-shkoli-v-umovah-voynenogo-chasu>
3. Концепція Нової української школи : рішення Колегії МОН від 27 жовтня 2016 року. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
4. Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників з розвитку цифрової компетентності: Наказ МОНУ від 03.06.2026 №871. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-typovoi-prohramy-pidvyshchennia-kvalifikatsii-pedahohichnykh-ta-naukovo-pedahohichnykh-pratsivnykiv-z-rozvytku-tsyfrovoi-kompetentnosti/> Дата звернення: 12.06.2026.
5. Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти»: наказ Міністерства освіти і науки України від 29 серпня 2024 року №1225. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity>
6. Про схвалення Національної стратегії розвитку інклюзивного навчання на період до 2029 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації на 2024-2026 роки : розпорядження Кабінету Міністрів України від 07.06.2024 р. No 527р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/527-2024-%D1%80#Tex>

Основна література

1. Нова українська школа: poradnik dlia vchytelia / za zag. red. N. M. Bibik. Kyiv: Litera LTD, 2018. 160 s.
2. Черпак, Юрій Васильович. Вплив ігрових прийомів на якість проведення уроків фізичної культури в 1–4 класах. Збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної Internet-конференції: «Якість освіти: зміни заради прогресу», 19 жовтня 2021, Київ, Україна. С. 110-112
3. Морзе, Н. В., Бойко, М. А., Струтинська, О. В., & Смирнова-Трибульська, Є. М. (2024). Якою має бути цифрова компетентність вчителів у галузі використання штучного інтелекту? *Електронне наукове фахове видання*

“Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету”, (16), 76–91. <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2024.166>. Дата звернення: 12.03.2026.

4. Інструктивно-методичні рекомендації щодо запровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах загальної середньої освіти: проєкт / МОНУ. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2024/05/21/Instruktyvno.metodychni.rekomendatsiyi.shchodo.SHI.v.ZZSO-22.05.2024.pdf>. Дата звернення: 07.03.2026.

5. Про авторське право і суміжні права. Закон України від 01.12.2022 № 2811-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>. Дата звернення: 07.03.2026.

6. Медіаграмотна розсилка від проєкту «Вивчай та розрізняй: інфомедійна грамотність в освіті».

7. Програма «Демократична школа: освіта для демократичної стійкості». URL: <https://www.schools-for-democracy.org/>

8. Тулбокс для вчителів. URL: <https://www.schools-for-democracy.org/onlain-resursy/toolbox>

Додаткова література

1. Сологуб О.С. ІКТ в освіті: YouTube канал. URL: <https://www.youtube.com/@%D0%86%D0%9A%D0%A2%D0%B2%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D1%96>. Дата звернення: 12.03.2026.

2. Карамушка Л. М. Психічне здоров'я особистості під час війни: як його зберегти та підтримати : Метод. рекомендації. Київ: Інститут психології імені Г.С.Костюка НАПН України, 2022. 52 с.

3. Ministry of Health of Ukraine. Настанова з надання психосоціальної підтримки дітям, постраждалим від війни. – МОЗ України, 2023.